

İTKAN AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ

مجلة إتيقان للدراسات الأكاديمية

ITKAN JOURNAL FOR ACADEMIC RESEARCH

e-ISSN: 3062-0988

Cilt | المجلد | Volume: 2

Sayı | العدد | Issu: 2

Haziran | حزيران | June 2025

Gençlere Dil Öğretiminde Teknolojinin Rolü: Arapça Öğretiminde ‘Rosetta Stone’ Programı

The Role of Technology in Language Teaching for Young Learners: The Rosetta Stone Program in Arabic Language Education

İsmail ERKEN

Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet
Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Arap Dili
ve Belagati Ana Bilim Dalı.
Sivas, Türkiye
E-mail: ismailerken@cumhuriyet.edu.tr

Asst. Prof., Sivas Cumhuriyet University,
Faculty of Theology, Department of
Arabic Language and Rhetoric.
Sivas, Turkey
ORCID: 0000-0002-4327-4496

Makale Bilgisi | معلومات المقالة | Article Information

Makale Türü نوع المقالة Article Types:	Araştırma Makalesi بحث Research Article
Geliş Tarihi تاريخ الإرسال Date Received:	10.04.2025
Kabul Tarihi تاريخ القبول Date Accepted:	20.04.2025
Yayın Tarihi تاريخ النشر Date Published:	30.06.2025
Yayın Sezonu فصل النشر Pub Date Season:	Haziran حزيران June

Atıf | كيفية الإحالة | Cite as

Erken, İsmail. "Gençlere Dil Öğretiminde Teknolojinin Rolü: Arapça Öğretiminde ‘Rosetta Stone’ Programı". *İtikan Akademik Araştırmalar Dergisi* 2/2 (Haziran 2025), 123-132.

İntihal | الانتحال | Plagiarism

Bu makale, iThenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

تم فحص هذه المقالة باستخدام برنامج iThenticate، ولم يتم اكتشاف أي انتحال.

This article has been scanned by iThenticate. No plagiarism detected.

Etik Beyan | التعهد الأخلاقي | Ethical Statement

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

يُعلن أنه تم الالتزام بالمبادئ العلمية والأخلاقية أثناء تنفيذ وكتابة هذه الدراسة، وأن جميع المصادر المستخدمة قد تم توثيقها بشكل صحيح.

It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited (İsmail ERKEN).

Yayıncı | الناشر | Published by

Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi | جامعة كهرمان مرعش الاستقلال | Kahramanmaraş İstiklal University

Lisans Bilgisi | الترخيص | License Information

Bu makale, Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY NC 4.0) ile lisanslanmıştır.

هذا العمل مرخص بموجب رخصة المشاع الإبداعي – الإحالة – غير تجاري 4.0 دولي (CC BY NC 4.0).

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY NC 4.0).

Gençlere Dil Öğretiminde Teknolojinin Rolü: Arapça Öğretiminde ‘Rosetta Stone’ Programı*

Öz: Bu çalışma, gençlere dil öğretiminde teknolojinin rolünü, özellikle Arapça öğretiminde Rosetta Stone programını merkeze alarak incelemektedir. Teknolojinin dil eğitime entegrasyonu, öğrenme süreçlerini kökten dönüştürmüş ve özellikle Arapça gibi bir dilin öğretiminde yenilikçi çözümler sunmuştur. Bu çalışmada, Rosetta Stone programının Arapça modülünün pedagojik yapısı sistematik olarak incelenmiş, programın müfredatı, dil becerilerine yaklaşımı (kelime, gramer, telaffuz) ve entegrasyonu analiz edilmiştir. Arapça, harf sistemleri, telaffuz zorlukları ve lehçe çeşitliliği nedeniyle öğrenenler için diğer dillerden farklı bazı süreçlere sahiptir. Geleneksel sınıf ortamları bu süreçleri aşmakta kimi zaman yetersiz kalabilir. Teknoloji ise etkileşimli içerikler, anlık geri bildirim ve kişiselleştirilmiş öğrenme yollarıyla bu sınırları aşmada kritik bir rol oynar. Rosetta Stone, 30 yılı aşkın süredir dil öğreniminde "daldırma yöntemi" (immersion) adlı yöntemi kullanmaktadır. Temel prensibi, ana dil öğrenimini taklit ederek kelime ve grameri bağlamsal ilişkilerle sunmaktır. Rosetta Stone'un günlük iletişimde yaygın olan lehçelere odaklanmaması bir eksiklik olarak değerlendirilebilir. Programla beraber öğrenme sürecinin çevrimiçi dil değişim platformları veya kültürel içeriklerle (film, podcast) desteklenmesi önerilir. Rosetta Stone, Arapça öğreniminde teknolojinin sağladığı avantajları somutlaştıran etkili bir araçtır. Ancak dilin sosyokültürel boyutunu kapsayacak şekilde genişletilmiş bir müfredat ve hibrit öğrenme modelleriyle desteklenmesi, dil becerilerinin bütüncül gelişimi açısından elzemdir.

Anahtar Kelimeler: Arap Dili ve Belagatı, Dil Öğretimi, Rosetta Stone, Daldırma Yöntemi.

The Role of Technology in Language Teaching to the Youth: The ‘Rosetta Stone’ Program in Arabic Teaching*

Abstract: This study examines the role of technology in teaching languages to the youth, with special reference to the ‘Rosetta Stone’ programme for teaching Arabic. The integration of technology in language teaching has radically changed learning processes and offered innovative solutions, especially in the teaching of a language such as Arabic. This study systematically examines the pedagogical structure of the Arabic module of the Rosetta Stone programme, analysing its curriculum, its approach to language skills (vocabulary, grammar, pronunciation) and its integration. Arabic presents unique learning challenges distinct from other languages due to its non-Latin script, phonological complexities, and diglossic nature (dialectal diversity). Conventional classroom settings often prove inadequate in addressing these challenges comprehensively. Technology plays a critical role in bridging these gaps through interactive content, instant feedback and personalised learning paths. Rosetta Stone has been employing a method called 'immersion' in language learning for over 3 decades. Its basic principle is to present vocabulary and grammar in context, mimicking native language learning. The fact that Rosetta Stone does not focus on dialects used in everyday communication can be seen as a shortcoming. It is recommended to support the learning process with online language exchange platforms or cultural content (films, podcasts). Rosetta Stone is an effective tool that embodies the benefits of technology in Arabic language learning. However, it is essential for the holistic development of language skills to be supported by an extended curriculum and hybrid learning models to cover the socio-cultural dimension of the language.

Keywords: Arabic Language and Rhetoric, Language Teaching, Rosetta Stone, Immersion Method.

* Bu makale, 24-26 Nisan 2025 tarihinde Ankara’da düzenlenen Uluslararası Gençlik ve Teknoloji Sempozyumu’nda sözlü olarak sunulan ancak tam metni yayımlanmayan “Gençlere Dil Öğretiminde Teknolojinin Rolü: Arapça Öğretiminde ‘Rosetta Stone’ Programı” adlı tebliğin içeriği geliştirilerek ve kısmen değiştirilerek üretilmiş hâlidir./ This article is the revised and developed version of the unpublished conference presentation entitled “The Role of Technology in Language Teaching to the Youth: The ‘Rosetta Stone’ Program in Arabic Teaching”, orally delivered at the International Symposium on Youth and Technology.

Giriş

Teknolojinin dil eğitime entegrasyonu, öğrenme süreçlerini kökten dönüştürmüş, özellikle Arapça gibi bir dilin öğretiminde yenilikçi çözümler sunmuştur. Bu çalışma, dijital araçların Arapça öğrenimindeki etkisini ele alarak, Rosetta Stone programını merkeze alan bir değerlendirme sunmayı amaçlamaktadır. Çalışmada Rosetta Stone programının Arapça modülünün pedagojik yapısı sistematik olarak incelenmiştir. Programın müfredatı, dil becerilerine yaklaşımı (ek olarak; kelime, gramer, telaffuz) ve entegrasyonu analiz edilmiştir. Teknoloji destekli dil öğretimi, Arapçanın öğrenim zorlukları ve dijital araçların rolüne dair mevcut çalışmalar derlenerek teorik bir çerçeve oluşturulmuştur.

Arapça, köklü bir kültürel mirasa sahip olmasının yanı sıra, harf sistemleri, telaffuz zorlukları ve lehçe çeşitliliği nedeniyle öğrenenler için bazı süreçlere sahiptir. Geleneksel sınıf ortamları, bu süreçleri aşmakta kimi zaman sınırlı kalabilir. Teknoloji ise etkileşimli içerikler, anlık geri bildirim ve kişiselleştirilmiş öğrenme yollarıyla bu sınırları aşmada kritik bir rol oynar. Özellikle ses tanıma yazılımları ve sanal gerçeklik uygulamaları, dilin pratik kullanımını destekleyerek öğrencilerin özgüvenini artırır. Arapça öğrenme sürecinde öğrencilere yardımcı olabilecek birçok program, uygulama ve erişim içerikleri bulunmaktadır. Örneğin uygulama veya erişim üzerinden kullanılabilen sözlükler öğrencilerin kelime anlamına çok kısa bir sürede ulaşmasını sağlar. Öğrenci, klasik sözlüklerde olduğu gibi Arapçanın kelime türetme bilgisine sahip olmadan da anlamlara ulaşabilir. Nitekim, bazı uygulamalar da kelime ve cümle ezberleme yönünden öğrenciye kolaylık sağlamaktadır. Ayrıca Arap dilinin kurallarını aktaran görsel ve video içeriklerine erişmek artık çok kolaydır. Bunlarla beraber araştırmanın konusunu oluşturan Rosetta Stone programı da zikredilir. Program sadece Arap dili üzerine olmamakla beraber birçok dili öğretme hedefini taşır. Ayrıca ülkemizde, başta Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi olmak üzere birçok kamu ve özel kurum, öğrencilerin programa ücretsiz erişimini sağlamaktadır.

Rosetta Stone, 30 yılı aşkın süredir dil öğreniminde "daldırma yöntemi" (immersion) adlı yöntemi kullandığını ifade eder. Temel prensibi, ana dil öğrenimini taklit ederek kelime ve grameri bağlamsal ilişkilerle sunmaktır.² Arapça modülünde, öğrenenler yazılı ve sesli materyaller aracılığıyla Modern Standart Arapça (MSA) ile tanışır. Arap dilinin lehçelerinin öğretimi programda yer almaz. Arapça, program içerisinde üç seviyede öğretilmektedir. Ayrıca programın başlangıcında harf öğretimi de yer almaktadır. Öğrenciler program içerisinde ilerlemelerini takip edebilir. Rosetta Stone programında kelimeler, çeviri olmaksızın resimler ve seslerle eşleştirilir; bu da kalıcı hafızaya yerleşmeyi kolaylaştırır. Yapay zekâ tabanlı ses tanıma sistemi, öğrencinin doğru aksan ve artikülasyonunu anlık olarak değerlendirir. Temel kelimelerden karmaşık cümle yapılarına doğru kademeli bir ilerleme sunar. Mobil uyumluluk sayesinde öğrenciler, zaman ve mekân sınırı olmaksızın pratik yapabilir.

Rosetta Stone'un en önemli eksikliği, günlük iletişimde yaygın olan lehçelere (örn. Mısır veya Levant Arapçası) odaklanmamasıdır. Rosetta Stone öğretmeyi hedeflediği tüm dilleri aynı içerik ile öğrenciye sunar. Bu sebeple; kültürel bağlamın dil öğretimine sınırlı entegrasyonu, iletişimsel yetkinliği olumsuz yönde etkileyebilir. Programla beraber, öğrenme sürecinin çevrimiçi dil değişim platformları veya kültürel içeriklerle (film, podcast) desteklenmesi önerilir.

Rosetta Stone, Arapça öğreniminde teknolojinin sağladığı avantajları somutlaştıran etkili bir araçtır. Ancak dilin sosyokültürel boyutunu kapsayacak şekilde genişletilmiş bir müfredat ve hibrit öğrenme modelleriyle desteklenmesi, dil becerilerinin bütüncül gelişimi açısından elzemdir.

² "Rosetta Stone Arabic Review - It May Not Be Very Useful For Most" (03 Ekim 2023).

1. Türkiye’de Örgün Öğretimde Arapça Öğretimi

Türkiye’de Arapça öğretimi için beş program mevcuttur. “İlköğretim Arapça Dersi Öğretim Programı” bunlardan biri olup 2. sınıftan 8. sınıfa kadar tüm okul türleri için geçerlidir. İmam Hatip dışındaki lise türleri için “Ortaöğretim İkinci Yabancı Dil Arapça Dersi Öğretim Programı” ise 9-12. sınıfları kapsamaktadır. Fakat yeni bir kararla ikinci yabancı dil dersi kaldırılmıştır. Artık ortaöğretim kurumları haftalık ders çizelgesinde yer alan birinci yabancı dil Arapça olarak seçilebilmektedir.³ Diğer üç program ise İmam Hatip Liseleri için geçerlidir. Bunlar:

- 1- Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça Dersi (9 ve 10. Sınıflar) Öğretim Programı
- 2- Mesleki Arapça Dersi (11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı
- 3- Arapça Metin Mukâleme Dersi (11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programıdır.

İlk iki ders zorunlu olup son ders seçmelidir. Ayrıca Mesleki Arapça, haftalık ders çizelgesinde meslek dersleri kapsamında zikredilmektedir.⁴ Bu açıdan bakıldığında Arapça, dil dersi olmasından ziyade alan dersi olarak planlanmış gibi görülmektedir. Bu da onu diğer dört programdan farklı kılmaktadır.

Programların tümü iletişimsel yaklaşımı temel alarak öğrenci merkezli, kolaydan zora, somuttan soyuta bir öğretim hedeflediklerini belirtmiştir. Ayrıca sarmal bir yapı taşıdıklarını da ifade etmişlerdir. İletişimsel yaklaşım konusunda programların daha çok üzerinde durduğu konu gramer eğitime odaklanmamaktır. Bunun yanında öğrenim sırasında ikinci bir dil kullanılmaması da mevzu bahistir. Kuralların açıktan işlenmesi yerine öğrencilere örneklerle öğretilmesi hedeflenir. Sarmal yapıdan kasıt, üniteler arası dil yapılarının ve varlıklarının tekrar edilebilirliği ile beraber kademeler arası Arapça öğretiminin ilk baştan başlamasıdır.⁵ Programların temel iddiası okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerine eşit yer verilişidir.⁶

Yüksek Öğrenim tarafına bakıldığında ise Türkiye’de İlahiyat Fakültesi adı altında 88 aktif program bulunmaktadır.⁷ İlâveten İslami İlimler adı altında 33 aktif program yer almaktadır.⁸ Bu programların çoğunda hazırlık eğitimi olarak Arapça öğretilmektedir. Arapça hazırlık eğitimi verilmeyen programlarda ise lisans eğitimi kapsamında Arapça eğitimi sunulmaktadır. Ayrıca Temel İslam Bilimleri çatısı altında Arap Dili ve Belagatı alanında yüksek lisans ve doktora programları da öğrenci kabul etmektedir. Türkiye’de, İlahiyat dışında Arapça Öğretmenliği, Arap Dili ve Edebiyatı ile Arapça Mütercim Tercümanlık lisans programlarında Arapça öğretimi yapılmaktadır.

Genel olarak bakıldığında, örgün eğitimde ilkökul düzeyinden doktora düzeyine kadar Arapça öğretilmektedir. Gençlerin bu konuda kendini geliştirebilecekleri başka özel eğitim kurumlarının yanı sıra, gönüllü dini öğretim yapan dernek ve vakıflarda bu konuda hizmet vermektedirler.

2. Arapça Öğretiminde Teknoloji

Arapçanın köklü bir kültürel mirasa sahip olmasının yanı sıra, özgün yapısı nedeniyle öğrenme sürecinde bazı zorluklar barındırdığı söylenebilir. Arap alfabesinin bitişik harfleri ve hareke (seslendirme işaretleri) sistemi, özellikle latin alfabesine aşina olanlar için yeni bir sistem olarak öğrenenin karşısına çıkar. Türkiye’de örgün öğretim kurumlarında öğretilen

³ TTKB MEB, Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgesi (OKHDC), 56 (19 Şubat 2018).

⁴ TTKB, Anadolu İmam Hatip Lisesi ve Hazırlık Sınıfı Bulunan Anadolu İmam Hatip Lisesi Haftalık Ders Çizelgesi (AİHLHDC), 39 (24 Ağustos 2023).

⁵ DOGM MEB, İlköğretim Arapça Dersi (2, 3, 4, 5, 6, 7 VE 8. SINIFLAR) Öğretim Programı (İADÖP), 45123216-101-E.10248111 (26 Eylül 2016), 3-4; DOGM MEB, ORTAÖĞRETİM İKİNCİ YABANCI DİL ARAPÇA DERSİ (9, 10, 11 VE 12. SINIFLAR) ÖĞRETİM PROGRAMI (OİYDAD), (2017), 4-5; DOGM MEB, Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça Dersi (9 ve 10. Sınıflar) Öğretim Programı (AİHLAD), 19 (25 Şubat 2022), 9-10.

⁶ MEB, İADÖP, 7; MEB, AİHLAD, 10.

⁷ “İlahiyat Programı Bulunan Tüm Üniversiteler | YÖK Lisans Atlası” (16 Nisan 2025).

⁸ “İslami İlimler Programı Bulunan Tüm Üniversiteler | YÖK Lisans Atlası” (2025).

Modern Standart Arapça (MSA) resmî iletişimde kullanılırken, öğrenci günlük hayatta Mısır, Levant veya Körfez lehçeleri ile karşılaşmaktadır. Bu durum, öğrencilerin iletişimsel yetkinlik kazanmasını zorlaştırmaktadır. İ'rab (kelime sonu hareke değişimleri) ve fiil çekimleri gibi kurallar, kişilerin ana dillerinden farklı bir yapı sunmaktadır. Sınıf ortamları, bu zorlukları aşmak için kısmen yetersiz kalmaktadır.⁹ Öğretmen merkezli yaklaşımlar, öğrencilere kendi seviyelerine göre geri bildirim veya pratik imkânı sağlamada sınırlıdır.

Teknoloji, bu bağlamda dil öğretimi açısından günümüzde önemli bir mesafe katetmiştir. Bu bağlamda hazırlanan görsel ve işitsel materyaller, dilin bağlamsal kullanımını vurgulamaktadır. Yapay zekâ tabanlı ses tanıma sistemleri, telaffuz hatalarını düzeltmektedir. Kullanıcılar, kendi hızlarında ilerleyebilmekte ve zayıf oldukları alanlara odaklanabilmektedir. Ayrıca sınıf içerisinde sözlü üretim gibi becerilerde kaygı¹⁰ yaşayan öğrenciler için de bu durum pratik bir çözüm imkânı sunmaktadır.

3. Rosetta Stone ve Arapça Öğretimi

Rosetta Stone, dil öğreniminde teknolojinin avantajlarını somutlaştıran bir platform/uygulama olarak öne çıkmaktadır. Daldırma Yöntemi (Immersion), ana dil edinimini taklit ederek, kelime ve dil bilgisi kurallarını bağlamsal ilişkilerle sunar. Örneğin, "elma" kelimesi bir resim ve ses eşleştirmesiyle öğretilir; çeviri kullanılmaz. "Daldırma eğitimi" terimi, 1960'larda Kanada'da, ana dili İngilizce olan ilkökul öğrencileri için Fransızcanın eğitim dili olarak kullanıldığı yenilikçi programları tanımlamak için önem kazandı.¹¹

Modern Standart Arapça (MSA) odaklı bir içeriğe sahip olan program, lehçeler yerine resmi Arapçayı temel alır. Bu, akademik veya profesyonel hedefler için idealdir ancak günlük iletişimi sınırlandırmaktadır. 12 ünite, temel cümlelerden soyut kavramlara doğru yapılandırılmıştır (İlerleyen bölümlerde detaylı ünite/konu listesi verilecektir).¹² Cep telefonları için tasarlanmış bir uygulamaya sahiptir.¹³

3.1. Farklı Öğrenme İçerikleri İçin Başlangıç Seçenekleri

Rosetta Stone'un Arapça eğitim programında, başlangıç için sunulan yedi farklı seçenek mevcuttur. Bu seçenekler aynı zamanda dil öğrenme sürecinde farklı ihtiyaçlara hitap eden farklı içerikleri barındıran öğrenme stilleri olarak tasarlanmıştır. Her bir seçenek, dil öğretimi açısından belirli bir odak noktasına sahiptir.¹⁴

1. Standard: Optimized for efficient learning of content and skills: (Standart: İçerik ve becerilerin etkili öğretimi için iyileştirilmiştir) Bu seçenek, temel dil becerilerini (okuma, yazma, konuşma, dinleme) dengeli bir şekilde öğretmeyi hedefler. Dil öğreniminde verimlilik ön plandadır ve genel bir öğrenme deneyimi sunar. Yeni başlayanlar veya hızlı bir şekilde temel becerileri edinmek isteyenler için uygundur.

2. Standard with Reading Intro: Reading Intro (Units 1-4 only) teaches characters and their sounds: (Okuma/alfabe öğretimi girişi ile standart: Okuma/alfabe girişi harfleri ve sesleri öğretir) Özellikle Arapça gibi farklı bir alfabe ve ses sistemine sahip dillerde okuma becerilerini güçlendirmeye odaklanır. İlk 4 ünite harflerin ve seslerin öğretilmesi, öğrencilerin temel okuma becerilerini geliştirmesine yardımcı olur.

3. Extended: Optimized for additional practice of content and skills: (Genişletilmiş: içerik ve becerilerin ek alıştırmaları için iyileştirilmiştir) Standart programdan daha fazla pratik

⁹ Cemal Marangozoğlu, *Arapça Öğretiminde Teknolojik İmkanlar Kullanmanın Önemi ve Rolü* (Yalova: Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans, 2019), 26.

¹⁰ Nilgün Çelik - Burcu Kaban, "Yabancı Dil Öğretiminde Kaygı Üzerine Yapılan Çalışmaların İncelenmesi", *Aydın Tömer Dil Dergisi* 7/2 (29 Eylül 2022), 151-182.

¹¹ Jim Cummins, "Immersion Education for the Millennium: What We Have Learned from 30 Years of Research on Second Language Immersion", *Learning through Two Languages: Research and Practice. Second Katoh Gakuen International Symposium on Immersion and Bilingual Education*, ed. Katoh Gakuen (Japan, 1998), 34.

¹² "Rosetta Stone Arabic Review - It May Not Be Very Useful For Most" (03 Ekim 2023).

¹³ "Rosetta Stone ile Dil Öğren - Google Play'de Uygulamalar" (2025).

¹⁴ "Rosetta Stone Arabic" (IXL Learning, 1992).

imkânı sunar. Dil becerilerini pekiştirmek ve öğrenilenleri daha derinlemesine uygulamak isteyen öğrenciler için tasarlanmıştır. Bu aynı zamanda daha çok zamana ihtiyaç olduğunu da ortaya koyar.

4. Extended with Reading Intro: Reading Intro (Units 1-4 only) teaches characters and their sounds: (Okuma/alfabe öğretimi girişi ile genişletilmiş: Okuma/alfabe girişi harfleri ve sesleri öğretir) Hem genişletilmiş pratik imkânı sunar hem de okuma becerilerine özel bir vurgu yapar. İlk 4 ünite de harflerin ve seslerin öğretilmesi, öğrencilerin temel okuma becerilerini geliştirmesine yardımcı olurken, ekstra pratik imkânı da sunar. Bu haliyle en geniş içeriğe sahip seçenektir.

5. Reading and Writing Focus: Optimized for reading and writing skills: (Okuma ve yazma odaklı: okuma ve yazma becerisi için iyileştirilmiştir) Özellikle okuma ve yazma becerilerine odaklanır. Öğrencilerin metinleri anlama ve yazılı ifade becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Bu şekilde, dinleme ve konuşma becerileri için gereken süreye duyulan ihtiyaç ortadan kalkmaktadır.

6. Reading and Writing with Intro: Reading Intro (Units 1-4 only) teaches characters and their sounds: (Girişle birlikte okuma ve yazma odaklı: Okuma/alfabe girişi harfleri ve sesleri öğretir) Okuma ve yazma becerilerine odaklanırken, ilk 4 ünite de harflerin ve seslerin öğretilmesiyle temel okuma becerilerini güçlendirir.

7. Speaking and Listening Focus: Optimized for speaking and listening skills: (Konuşma ve dinleme odaklı: konuşma ve dinleme becerisi için iyileştirilmiştir) Beşinci seçeneğin ele almadığı iki seçenek olan konuşma ve dinleme becerilerine özel bir vurgu yapar. Dil öğreniminde iletişimsel becerilerin geliştirilmesi önemlidir ve bu seçenek, öğrencilerin günlük konuşmalarda kendilerini ifade etmelerine ve Arapça konuşulanları anlamalarına yardımcı olur.

Rosetta Stone'un sunduğu bu seçenekler, öğrencilerin ihtiyaçlarına ve öğrenme hedeflerine göre kişiselleştirilmiş bir öğrenme deneyimi sunar. Her seçenek, dil öğreniminin farklı yönlerine (okuma, yazma, konuşma, dinleme) odaklanarak kapsamlı bir öğrenme süreci sağlar. Özellikle Arap alfabesine yeni başlayanlar için "Reading Intro" içeren seçenekler, temel okuma becerilerini geliştirmede büyük bir avantaj sağlar. "Extended" seçenekleri, daha fazla pratik yapmak isteyen öğrenciler için idealdir. Adaptif içerikler, öğrenci tarafından öğrenme sürecinde istatistiksel olarak izlenebilir. Böylece öğrenci bu dizaynı tekrar değerlendirebilir.

3.2. İçerik Yapısı ve Üniteler

Rosetta Stone'un Arapça modülü, 12 ana üniteden ve her biri 4 alt konudan oluşur:

- 1- Dilin Temelleri: Temel Cümleler, Günlük Eşyalar, Renkler ve Boyutlar, Kıyafetler ve Miktarlar.
- 2- Selamlaşma ve Tanışma: Aile İlişkileri, Ev ve Çevresi, Nereli Olduğunuz, Benlik ve İyi Oluş.
- 3- İş ve Okul: Mekanlar ve Günün Zamanları, Planlama ve Ziyaretler, İnsanlar ve Ülkeler, Günlük Rutin.
- 4- Alışveriş: İhtiyaçlar ve İstekler, Para Birimi, Maliyet ve Tercihler, Fiyatlar ve Ödemeler, Karşılaştırma ve Zıtlıklar.
- 5- Seyahat: Varış Noktaları, Yönler ve Konum, Zaman, Varışlar ve Kalkışlar, Bugün ve Yarın Hava Durumu.
- 6- Geçmiş ve Gelecek: Yazışmalar, Anlam ve Kavrayış, Kariyerler, Resmi ve Resmi Olmayan Durumlar.
- 7- Arkadaşlar ve Sosyal Yaşam: Yönerge Verme ve Gerçekleştirme, Plan Yapma, Kutlamalar ve Kültür, Davetler ve Özürler.
- 8- Yemek ve Tatil: Evde Yemek / Dışarıda Yemek, Önemli Yerler ve Sanat, Duygular, Tatil Aktiviteleri.
- 9- Ev ve Sağlık: Yer-Yön İlişkileri, Ev İşleri, Spor ve Egzersiz, Yaralanmalar ve Sağlık

- 10- Yaşam ve Dünya: İhtiyaçlar ve Olasılıklar, Yaşam Olayları, Coğrafya ve İklim, Tanım ve Sahiplik.
- 11- Gündelik Şeyler: İnanç ve Görüş, Yanınıza Alacaklarınız, Ölçüm ve Kesirler, Mutfakta.
- 12- Mekanlar ve Etkinlikler: Politika ve Medya, Diller ve İş Dünyası, Öğrenme ve Hafıza, Bayram/Tatil Kutlamaları.

Rosetta Stone Arapça modülünün sunduğu konular, dilin temel unsurlarına (temel cümleler, günlük eşyalar, renkler) giriş yaparak, ardından iletişimsel becerilere (selamlaşma, tanışma, nereli olduğunuz) ve günlük yaşamla ilgili pratik bilgilere (iş, okul, alışveriş, seyahat) odaklandığı görülmektedir. Bu yaklaşım, dili "canlı bir iletişim vasıtası" olarak gören ve dil öğretimindeki temel becerilerin gelişimine önem veren modern yöntemlerle paralellik göstermektedir. Arapça öğretiminde "dört temel dil becerisini eşit ve dengeli bir şekilde kazandıracak" yeni yöntemlerin kullanımı zorunlu hale gelmiştir.¹⁵

Modülün "Geçmiş ve Gelecek", "Arkadaşlar ve Sosyal Yaşam", "Yemek ve Tatil" gibi üniteleri, öğrencilerin iletişim kurma ve kültürel etkileşim becerilerini geliştirmeye yönelik içerikler sunmaktadır. "Ev ve Sağlık", "Yaşam ve Dünya", "Gündelik Şeyler" ve "Mekanlar ve Etkinlikler" üniteleri ise kelime dağarcığını zenginleştirmeye ve farklı bağlamlarda dil kullanımını öğrenmeye katkıda bulunabilir.

3.3. Daldırma (Immersion) Yöntemi

Daldırma yöntemi, öğrencilerin, hedef dilin öğretim ve iletişim için kullanıldığı bir ortama yerleştirildiği bir dil öğretim yaklaşımıdır.¹⁶ Bu yöntem, ikinci dil edinimini teşvik etmede önemli başarılar göstermiştir.¹⁷ Daldırma programlarının temel özellikleri şunlardır:

- Hedef dile yüksek düzeyde maruz kalma (öğretim süresinin en az %50'si)
- Dilin anlamlı iletişim için kullanılmasına odaklanma
- Dil öğretiminin diğer ders konularıyla entegrasyonu
- Destekleyici ve düşük kaygılı bir öğrenme ortamı yaratma¹⁸

Daldırma programlarının, genellikle öğrencilerin ana dil gelişimini olumsuz etkilemeden, hedef dilde yüksek düzeyde akıcılık ve okuryazarlık sağladığı gösterilmiştir.¹⁹

Rosetta Stone, "Dinamik Daldırma" yaklaşımını kullanan bir dil öğrenme yazılımıdır. Bu yaklaşım, çeviri ve açık gramer öğretimini en aza indirirken veya ortadan kaldırırken, hedef dil girdisi ve görsel yardımların kullanımını vurgular.²⁰ Program, öğrencileri en başından itibaren yeni dilde "düşünmeye" teşvik ederek doğal dil edinme sürecini taklit etmeyi amaçlar.

Rosetta Stone'un yöntemi, daldırma yöntemiyle bazı ortak noktaları paylaşırsa da birkaç farklılık ihtiva eder. Geleneksel daldırma programları tipik olarak şunları içerirken:

- Öğretmenler ve akranlarla etkileşim
- Çeşitli bağlamlarda anlamlı iletişim fırsatları
- Gramer, kelime bilgisi ve kültürel bilgiyi içeren kapsamlı bir müfredat

Rosetta Stone ise, öncelikle aşağıdakilere dayanan bir kişisel çalışma aracıdır:

- Bireyselleştirilmiş öğrenme
- Tekrarlayan alıştırmalar

¹⁵ Detaylı bir değerlendirme için CEFR içerisinde verilen üretim, alımlama ve etkileşim becerileri incelenebilir: Avrupa Konseyi, *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni: Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme Tamamlayıcı Cilt*, 2021.

¹⁶ Russell Campell, "Immersion models of foreign language education.", *English Teaching* 50/3 (Fall 1995), 169-182.

¹⁷ Cummins, "Immersion Education for the Millennium", 34.

¹⁸ Gillian Lord, "Rosetta Stone for language learning: An exploratory study. IALLT Journal of Language Learning Technologies", *IALLT Journal of Language Learning Technologies* 46/1 (2016), 3-4.

¹⁹ Cummins, "Immersion Education for the Millennium", 42.

²⁰ Lord, "Rosetta Stone for language learning: An exploratory study. IALLT Journal of Language Learning Technologies", 1.

- Sınırlı bir dil bağlamı yelpazesi

Rosetta Stone'un etkililiği üzerine yapılan araştırmalar karışık sonuçlar vermiştir. Bazı çalışmalar kelime edinimi için faydalı olabileceğini öne sürerken²¹, diğerleri genel dil yeterliliğini geliştirmede sınıf içi öğretim kadar etkili olmadığını bulmuştur. Özellikle Lord, Rosetta Stone kullanan öğrencilerin, geleneksel sınıf ortamındaki öğrencilere kıyasla konuşma ve dil öğrenme stratejilerinde niteliksel farklılıklar gösterdiğini tespit etmiştir/ ortaya koymuştur.²²

Daldırma yönteminin dil öğretimi için oldukça etkili bir yaklaşım olduğu aşikardır. Rosetta Stone, daldırma yönteminin bazı yönlerini içerir, ancak başarılı daldırma programlarının merkezinde yer alan etkileşimli ve iletişimsel unsurlardan yoksundur. Rosetta Stone, dil öğreniminin bazı yönleri için yararlı bir araç olabilirken, kapsamlı, sınıf temelli bir daldırma deneyiminin faydalarının yerini tam olarak alması pek olası değildir.

Sonuç, Değerlendirme ve Öneriler

Rosetta Stone'un Arapça modülü, dil öğreniminde teknolojinin sunduğu avantajları kullanarak öğrencilere kapsamlı bir öğrenme deneyimi sunmayı hedeflemektedir. Modülün içeriği, Arapça öğrenenlerin dilin temelinden başlayarak daha karmaşık konulara doğru ilerlemesine olanak tanıyan bir yapıya sahiptir. Günlük yaşama ve kültürel bağlamlara odaklanması, öğrencilerin pratik dil kullanımını geliştirmelerine yardımcı olurken, çeşitli öğrenme stillerine hitap eden etkileşimli alıştırmalar ve yapay zekâ destekli ses tanıma sistemi gibi özellikler, öğrenme sürecini daha etkili ve ilgi çekici hale getirmektedir.

Ancak, Rosetta Stone Arapça modülünün bazı yönleri geliştirilmeye açıktır. Özellikle, dil bilgisi açıklamalarının yetersizliği ve lehçe çeşitliliğine yeterince yer verilmemesi, öğrencilerin dilin karmaşıklığını anlamalarını ve farklı iletişimsel durumlarla başa çıkmalarını zorlaştırabilir. Bu nedenle, modülün daha kapsamlı bir dil bilgisi içeriği sunması ve Modern Standart Arapçanın yanı sıra yaygın olarak kullanılan lehçelere de yer vermesi önemlidir.

Rosetta Stone Arapça modülü, Arapça öğrenmek isteyenler için değerli bir kaynak olmakla birlikte, bazı sınırlamaları da beraberinde getirmektedir. Modülün güçlü yönleri şunlardır:

- **Kapsamlı içerik:** Modül, Arapça öğreniminin temelinden başlayarak çeşitli konuları kapsayan geniş bir içerik sunar.

- **Pratik odaklı yaklaşım:** Günlük yaşam durumlarına ve kültürel bağlamlara odaklanması, öğrencilerin pratik dil kullanımını geliştirmelerine yardımcı olur.

- **Etkileşimli ve ilgi çekici alıştırmalar:** Çeşitli öğrenme stillerine hitap eden etkileşimli alıştırmalar ve yapay zekâ destekli ses tanıma sistemi, öğrenme sürecini daha etkili ve ilgi çekici hale getirir.

- **Kullanım kolaylığı:** Mobil uyumluluk özelliği sayesinde öğrenciler, zaman ve mekândan bağımsız olarak pratik yapabilirler.

Modülün zayıf yönleri ise şunlardır:

- **Yetersiz dil bilgisi açıklamaları:** Dil bilgisi kuralları yeterince detaylı bir şekilde açıklanmadığı için öğrenciler, dilin karmaşıklığını anlamakta zorlanabilirler.

- **Lehçe çeşitliliğine sınırlı yer verilmesi:** Modül, Modern Standart Arapçaya odaklanmakta ve yaygın olarak kullanılan lehçeleri ihmal etmektedir. Bu durum, öğrencilerin farklı iletişimsel durumlarla başa çıkmalarını zorlaştırabilir. Yaygın olarak kullanılan lehçelerin bazıları için adaptasyon yapılabilir (Mısır, Şam ve Körfez lehçeleri).

²¹ Mehmet Şanverdi, "The use of Rosetta Stone application for vocabulary improvement in English: A review study.", *In Language education and technology: Current trends and practices*, 2021, 85-91.

²² Lord, "Rosetta Stone for language learning: An exploratory study. *IALLT Journal of Language Learning Technologies*", 22-24.

• **Kültürel bağlamın sınırlı entegrasyonu:** Modül, kültürel unsurları dil öğretimine yeterince entegre etmemektedir. Bu durum, öğrencilerin Arap kültürünü anlamalarını ve kültürel duyarlılıklarını geliştirmelerini engelleyebilir.

• **İletişimsel becerilerin sınırlı gelişimi:** Modül, daha çok bireysel öğrenmeye odaklandığı için öğrencilerin iletişimsel becerilerini geliştirmeleri için yeterli fırsat sunmayabilir.

Rosetta Stone Arapça modülünün etkililiğini artırmak için aşağıdaki öneriler dikkate alınabilir:

• **Dil bilgisi içeriğinin zenginleştirilmesi:** Modül, Arapça dil bilgisi kurallarını daha detaylı ve kapsamlı bir şekilde açıklayan ek içerikler sunmalıdır. Bu içerikler, öğrencilerin dilin yapısını daha iyi anlamalarına ve doğru cümleler kurmalarına yardımcı olabilir.

• **Lehçe çeşitliliğine yer verilmesi:** Modül, Modern Standart Arapçaya ek olarak yaygın olarak kullanılan Mısır, Şam ve Körfez Arapçası gibi lehçelere de üst eğitim olarak yer vermelidir. Bu, öğrencilerin farklı iletişimsel durumlarla başa çıkma ve gerçek hayatta daha etkili iletişim kurmalarını sağlayacaktır.

• **Kültürel entegrasyonun artırılması:** Modül, Arap kültürünü ve geleneklerini tanıtan daha fazla içerik sunmalıdır. Bu içerikler, öğrencilerin Arap kültürünü anlamalarına ve kültürel duyarlılıklarını geliştirmelerine yardımcı olabilir.

• **İletişimsel becerilerin geliştirilmesi:** Modül, öğrencilerin konuşma ve dinleme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacak daha fazla etkileşimli alıştırma ve etkinlik sunmalıdır. Örneğin, sanal sınıf ortamları veya dil değişim platformları gibi araçlar kullanılabilir.

• **Karma öğrenme yaklaşımının benimsenmesi:** Modül, sınıf içi öğrenme ile çevrimiçi öğrenmeyi birleştiren karma bir öğrenme yaklaşımıyla desteklenmelidir. Bu yaklaşım, öğrencilerin hem bireysel öğrenme hem de etkileşimli sınıf ortamlarından yararlanmalarını sağlayacaktır.

Bu önerilerin uygulanması, Rosetta Stone Arapça modülünü daha etkili ve kapsamlı bir dil öğrenme aracı haline getirebilir ve öğrencilerin Arapça dilini daha başarılı bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olabilir.

Kaynakça

- Avrupa Konseyi. *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni: Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme Tamamlayıcı Cilt*, 2021.
- Campell, Russell. "Immersion models of foreign language education." *English Teaching* 50/3 (Fall 1995), 169-182.
- Cummins, Jim. "Immersion Education for the Millennium: What We Have Learned from 30 Years of Research on Second Language Immersion". *Learning through Two Languages: Research and Practice. Second Katoh Gakuen International Symposium on Immersion and Bilingual Education*. ed. Katoh Gakuen. 34-47. Japan, 1998.
- Çelik, Nilgün- Kaban, Burcu. "Yabancı Dil Öğretiminde Kaygı Üzerine Yapılan Çalışmaların İncelenmesi". *Aydın Tömer Dil Dergisi* 7/2 (29 Eylül 2022), 151-182.
- Lord, Gillian. "Rosetta Stone for language learning: An exploratory study. IALLT Journal of Language Learning Technologies". *IALLT Journal of Language Learning Technologies* 46/1 (2016), 1-35. <https://doi.org/10.17161/iallt.v46i1.8568>
- Marangozoğlu, Cemal. *Arapça Öğretiminde Teknolojik İmkanlar Kullanmanın Önemi ve Rolü*. Yalova: Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans, 2019.
- MEB, DOGM. AİHLAD, Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça Dersi (9 ve 10. Sınıflar) Öğretim Programı. 19 (25 Şubat 2022).
- MEB, DOGM. İADÖP, İlköğretim Arapça Dersi (2, 3, 4, 5, 6, 7 VE 8. SINIFLAR) Öğretim Programı. 45123216-101-E.10248111 (26 Eylül 2016).
- MEB, DOGM. OİYDAD, Ortaöğretim İkinci Yabancı Dil Arapça Dersi (9, 10, 11 VE 12. Sınıflar) Öğretim Programı. (2017).
- MEB, TTKB. OKHDÇ, Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgesi. 56 (19 Şubat 2018).
- Şanverdi, Mehmet. "The use of Rosetta Stone application for vocabulary improvement in English: A review study." *In Language education and technology: Current trends and practices*. 85-91, 2021.
- TTKB. AİHLHDÇ, Anadolu İmam Hatip Lisesi ve Hazırlık Sınıfı Bulunan Anadolu İmam Hatip Lisesi Haftalık Ders Çizelgesi. 39 (24 Ağustos 2023).
- "İlahiyat Programı Bulunan Tüm Üniversiteler | YÖK Lisans Atlası". 16 Nisan 2025. Erişim 16 Nisan 2025. <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=20041>
- "İslami İlimler Programı Bulunan Tüm Üniversiteler | YÖK Lisans Atlası". 2025. Erişim 16 Nisan 2025. <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=21300>
- "Rosetta Stone Arabic". IXL Learning, 1992.
- "Rosetta Stone Arabic Review- It May Not Be Very Useful For Most". 03 Ekim 2023. Erişim 16 Nisan 2025. <https://www.alllanguageresources.com/rosetta-stone-arabic/>
- "Rosetta Stone ile Dil Öğren- Google Play'de Uygulamalar". 2025. Erişim 16 Nisan 2025. <https://play.google.com/store/apps/details?id=air.com.rosettastone.mobile.CoursePlayer&hl=tr>